

Tjenstedelingen mellem kvinde og mand - i hjem og menighed

Når vi taler om tjenstedelingen mellem mand og kvinde, er det naturligt for mange af os at samle vores opmærksomhed omkring forholdene i menigheden og spørgsmålet om kvindelige præster. Hvorfor kan kvinder ifølge Bibelen ikke være præster? Det er et spørgsmål, vi må forholde os til og besvare. Men vi kan ikke besvare det uden at træde et skridt tilbage og se på forholdet mellem mand og kvinde i hjemmet. For tjenstedelingen i ægteskabet er årsag til tjenstedelingen i menigheden.

Tjenstedelingen i hjemmet skal altså behandles først i denne sammenhæng. Det er den eneste gode vej ind i emnet. Det er det som nævnt, fordi det kun er ad denne vej, vi forstår den bibelske begrundelse for tjenstedelingen i menigheden. Men det er det også, fordi det kun er ad denne vej, vi kan se, hvor velsignet og godt det er, at Gud har forordnet en tjenstedeling mellem manden og kvinden. Det er en ubegribeligt stor og rig gave. Den bibelske tjenstedeling er udtryk for en guddommelig visdom, som ser langt videre end vore mennesketanker, og en guddommelig omsorg, som har øje for vort sande og evige vel. Netop derfor løber djævelen og hans åndehær storm mod den bibelske tjenstedeling. Kan djævelen nedbryde den bibelske tjenstedeling hos os i vore hjem og menigheder, så er han nået langt med hensyn til at nedbryde os både menneskeligt og åndeligt.

Vi skal begynde med en tekst, som fører os ind i Guds gode tanke og hensigt med tjenstedelingen i hjemmet.

[Ef 5,21-33](#)

I skal underordne jer under hinanden i ærefrygt for Kristus, v22 I hustruer under jeres mænd som under Herren; v23 for en mand er sin hustrus hoved, ligesom Kristus er kirkens hoved og sit legemes frelser. v24 Ligesom kirken underordner sig under Kristus, sådan skal også I hustruer underordne jer under jeres mænd i alt. v25 Mænd, elsk jeres hustruer, ligesom Kristus har elsket kirken og givet sig hen for den v26 for at hellige den ved at rense den i badet med vand ved ordet, v27 for at føre kirken frem for sig i herlighed, uden mindste plet eller rynke, hellig og lydefri. v28 Sådan bør også mændene elske deres hustruer som deres eget legeme. Den, der elsker sin hustru, elsker sig selv. v29 Ingen hader jo sin egen krop, men nærer og plejer den, som Kristus gør med kirken. v30 For vi er lemmer på hans legeme. v31 Derfor skal en mand forlade sin far og mor og binde sig til sin hustru, og de to skal blive ét kød. v32 Dette rummer en stor hemmelighed — jeg sigter til Kristus og kirken. v33 Men det gælder også jer, at I hver især skal elske jeres hustru som jer selv, og hustruen skal have ærefrygt for sin mand.

Her tales der først til kvinden og dernæst til manden. Vi skal først se på manden kald (v.25-33).

Mandens kald er at elske sin hustru som Kristus elskede kirken. Og hvordan gjorde Kristus det? Han satte hensynet til sig selv, sit eget liv og sine egne behov til side, fordi han havde ét mål for øje: at investere sig selv og hele sit liv til gavn og glæde, frelse og velsignelse, liv og fryd for hende – kirken! Kristus havde ét for øje: det, som kunne tjene kirken til liv, glæde, frelse og velsignelse. Og

så ofrede han sig selv helt, han gav sig selv hen, han bragte sig selv og sit liv som et offer på alteret - for at nå dette mål. Det er denne kærlighed, som er mandens forbillede!

Manden er kaldet til i Kristi fodspor at sætte hensynet til sig selv, sine egne ønsker, drømme, lidenskaber, håb og ambitioner i *anden række* og i stedet rette sin opmærksomhed mod hustruen og hendes behov og investere sig selv, sine evner og kræfter og hele sit liv i at gavne og glæde hende, få hende til at blomstre og få hende til at trives på ethvert livsområde: menneskeligt, åndeligt, følelsesmæssigt og socialt. Som Jesus har ”givet sig selv hen” for kirken (v.25), er manden kaldet til at give sig selv hen for hustruen. Alt, hvad han har og kan, skal investeres i at gavne og glæde hende. Ser han tegn på, at hans hustru mistrives på et område, må han spørge sig selv, hvad han kan gøre for at rette op på det. Savner hun at opleve sig elsket, må han spørge sig selv, hvad han kan gøre for at lade hende mærke hans kærlighed. Er hun slidt og træt, må han spørge sig selv, hvordan han kan aflaste hende og sikre, at hun får anledning til at holde fri, hvile ud, slappe af og glæde sig over livet. Savner hun tid og ro til at være stille for og tilegne sig Guds ord, må han investere alt i at give hende den nødvendige tid og ro. Som Kristus våger over kirken, må manden våge over sin hustru. Som Kristus ofrede sig selv til glæde og velsignelse for kirken, må manden ofre sig selv for hustruen. Som det var Kristi ønske at fremstille kirken ’hellig og lydefri’ (v.27) uden at nævne dens synder og svagheder med et ord, sådan må manden i alle sammenhænge tale godt om sin hustru og aldrig omtale eller udstille hendes synder og svagheder. Som Kristus har tilgivet kirken alle dens synder, sådan er manden kaldet til at tilgive hustruen alle hendes synder. Har hun fortjent det? Det kan sagtens være, at hun har fortjent det lige så lidt, som kirken har fortjent Kristi kærlighed og tilgivelse. Men evangeliet er, at Kristus ufortjent og uforskyldt har elsket kirken, ofret sig for den og tilgivet den alt, og på det grundlag fryder sig over at fremstille den hellig og uden fejl. Denne kærlighed er mandens store, herlige og velsignede forbillede. I samme grad manden går ind i denne tjeneste over for sin hustru, i samme grad åbnes der for en strøm af velsignelse i ægteskabet. Det endelige mål for manden er at føre sin hustru til himlen (v. 27). Det må minde manden om at gøre alt, hvad han kan for at støtte og hjælpe sin hustru i troen på og livet med Jesus. Det er hans første og største kald som tjener i Guds rige.

At manden er kaldet til at ofre sig selv for hustruen, indebærer *ikke*, at hans skal blive en viljeløs og selvudslettende assistent for konens ønsker. Sådan var Jesus heller ikke i forhold til sine disciple og kirken. Jesus var myndig, viljestærk og målbevidst. Han var en leder, som disciplene kunne læne sig op ad og finde tryghed hos. Men samtidig var Jesus en leder, der brugte al sin myndighed og styrke til gavn og glæde, frelse og velsignelse for disciplene. Det er denne rolle, der er mandens forbillede i ægteskabet. Han er leder og hoved i ægteskabet, og denne rolle kalder på al hans styrke, visdom, modenhed, udholdenhed, selvstændighed og myndighed. Som vi kommer ind på det nedenfor, kaldes manden i Guds ord netop til at træde i karakter som mand i ægteskabet og bruge al sin styrke til at værne og gavne sin hustru. Men det er noget ganske andet end at herske og regere i ægteskab og familie til gavn og glæde for sig selv. Det er bemærkelsesværdigt, at når Paulus udfolder mandens kald i Ef 5,25-33 så taler han ikke ét ord om, at manden skal herske og regere. Derimod taler han i vers efter vers taler om at gå i Kristi spor og være en leder, som giver sig selv i kærlig tjeneste for den elskede. Manden er leder, og som sådan har han en overordnet myndighed i ægteskabet og hjemmet. Men han er kaldet til at udfylde sin lederrolle på en helt anden måde, end vi i almindelighed forestiller os. Han er kaldet til at besinde sig på Jesu ord om lederskab: ”Folkenes konger hersker over dem, og de, som udøver magt over dem, lader sig kalde velgørere. Sådan skal I ikke være; men den ældste blandt jer skal være som den yngste, og *lederen som den, der tjener*. For hvem er størst: den der sidder til bords, eller den, der tjener? Men jeg er iblandt jer som den, der tjener” ([Luk 22,24-27](#)). Som Jesus var en leder, der bøjede sig ned for at tjene, sådan er manden kaldet til at være leder. Derved går der *intet* af hans myndighed! Tværtimod, han får en hustru og en familie, som villigt og glad giver sig ind under hans myndighed – som kirken under Kristus!

Skal manden kunne være en god leder i ægteskabet og i familien både åndeligt og menneskeligt, så er der to ting, som er afgørende for ham:

- a) Manden må leve *Gud nær*, så han til stadighed fornyes og opbygges i en evangelisk og bibelsk tro på Jesus. Kun sådan kan han være et sandt vidnesbyrd om Jesus i hjemmet og fungere som åndelig leder. Åndeligt skarpe sanser og sund åndelig dømmekraft får vi kun ved at leve i personlig tilegnelse af Guds ord som et ord – til mig. Det handler om andet og mere end meninger og livsstil. Det handler om troens liv i hjertet ved personlig tilegnelse af evangeliet om Jesus.
- b) Manden må leve *hustruen nær*, så han til stadighed er i god kontakt med, hvordan hun har det, og hvad hun tænker, føler og mener. Det gælder også og ikke mindst i relation til alle de valg, der må træffes. Målet må være at træffe de valg, som er til størst glæde og velsignelse for hustruen, ægteskabet og familien. Da må manden vide, hvor hustruen og familien står i forhold til valgene. I almindelighed vil det være oplagt for mand og hustru at træffe valgene sammen. Skulle det ske, at de ikke kan blive enige, må manden træffe det valg, som ikke nødvendigvis er mest behageligt for ham selv, men som ifølge hans vurdering er til størst glæde og velsignelse for hustruen, ægteskabet og familien. Mand og hustru kan eksempelvis have forskellige tanker om, hvad der vil være en god sommerferie. Manden vil leje en camper og følge med Tour de France-feltet rundt i Frankrig. Hustruen vil leje et sommerhus, så familien kan få tid og ro til at være sammen. Kan de ikke blive enige, falder det tilbage på manden at træffe beslutningen - med henblik på det, som er bedst for hustruen og familien. Hvad får manden så ud af at have lederrollen, når det er på denne måde, han må udøve den? Han får en kæmpe velsignelse ud af det! Han får en hustru og en familie, som kommer ham i møde med åbne arme og åbne hjerter.

Vi skal se på endnu en tekst, som taler om mandens kald i ægteskabet.

1 Pet 3,7

v7 I mænd skal ligeså være hensynsfulde i samlivet med kvinden som den svagere part, og I skal vise jeres hustruer ære, så sandt de også er medarvinger til livets nådegave, for at jeres bønner ikke skal hindres.

På visse områder kan manden have en større styrke end kvinden. Det gælder i hvert fald fysisk. Det almindelige i hedenske kulturer er, at manden bruger sin fysiske størrelse og styrke til to ting:

- a) At definere kvinden som mindreværdig i forhold til manden.
- b) At undertrykke kvinden og lade hende få det hårdeste og mest slidsomme arbejde.

Når vi på disse områder har en anden kultur i den vestlige verden, har det én hovedårsag: Bibelens syn på forholdet mellem mand og kvinde. Det er Bibelen, som i Vesten har løftet kvinden til at have samme ære og værdi som manden, og det er blandt andet sket igennem denne tekst, som netop minder manden om at vise hustruen ”ære”, fordi hun står helt på linie med manden i forhold til Gud og frelsen. Endvidere mindes manden om ikke at bruge sin størrelse og styrke til at udnytte kvinden, men tværtimod til at aflaste hende.

Bibelens vejledning på dette punkt går helt på tværs af det, som er naturligt for manden ud fra hans syndige og selviske natur. Det naturlige er at definere kvinden som mindreværdig og udnytte hendes svaghed. Denne syndige tilbøjelighed hos manden ligger på lur i ethvert ægteskab og i enhver kultur. Men Guds ord kalder et helt andet liv frem, hos de mænd, som lever i troen på Jesus: ær jeres hustruer og brug al jeres styrke på at aflaste, glæde og hjælpe dem!

Kvindens kald er ifølge [Ef 5,21-24](#) at respektere og støtte sin mand i den rolle, han har som leder i ægteskabet og hjemmet. At ”underordne sig” betyder grundlæggende at finde sin plads i ordningen. Det betyder, at man støtter og viser respekt for Guds orden og ikke forsøger at modarbejde eller undergrave den. Positivt indebærer det, at man som hustru støtter og anerkender sin mand som den, der er leder i ægteskabet og hjemmet og derved har det endelige ansvar for hustruens og familiens trivsel på et hvert område. Bemærk, at hustruen kaldes til at underordne sig ”i alt” (v.24). der er altså ikke kun tale om et kald til at underordne sig i åndelige spørgsmål og forhold, men i alle spørgsmål og alle forhold.

At manden har det endelige ansvar for alle dele af ægteskabets og familiens liv, betyder ikke, at kvinden ikke har et selvstændigt ansvar. Det har hun i høj grad, og vi får bl.a. i [Ordsp 31](#) beskrevet, hvor omfattende og forskelligartede opgaver, hustruen kan varetage. Mandens lederrolle betyder heller ikke, at mand og hustru ikke samtaler og samarbejder om deres ægteskab og familieliv. Det er tværtimod det eneste naturlige. Men mand og hustru er ikke ligestillede i deres myndighed. Som Kristus leder i kirken, leder manden i ægteskabet og familien. Som kirken er kaldet til at underordne sig under og ære Kristus som sin herre, sådan er kvinden kaldet til at underordne sig under og ære manden som sin herre ([1 Pet 3,6](#)).

Mandens kald i ægteskabet går stik imod hans egen syndige natur. Han er som nævnt kaldet til at sætte hensynet til sig selv og sine egne ønsker i anden række og i stedet bruge alle sine evner og kræfter og hele sin myndighed til gavn og glæde for hustruen og familien. Når manden hører dette kald, er der en gammel natur i ham, som råber: nej! Den ’Gamle Adam’ i manden lider under den ydmygelse, at han skal gøre sig selv til tjener for hustruen og familien, og at det er sådan, han skal være leder. Men det er godt, at det er sådan! Ufattelig godt og velsignet!

Når kvinden hører sit kald, er der på samme måde hos hende en indre stemme, som råber: nej! Det strider mod kvindens syndige natur at underordne sig under manden og anerkende ham som leder i ægteskabet og hjemmet. Det vil kvindens gamle natur ikke! Men det, som er ondt for den gamle natur, det er som regel godt for den nye natur, den natur, som Gud har givet i vore hjerter ved troen. Som manden kaldes til at ydmyge sig ved at sætte hensynet til sig selv og sine ønsker til side, sådan er kvinden kaldet til at ydmyge sig ved at anerkende mandens lederskab og støtte ham i hans tjeneste som leder.

For begge ægtefæller gælder det, at de må møde og tjene den anden under nådens fortegn. Manden er kaldet til altid at fremstille sin hustru hellig og uden fejl, også når hun fejler og falder. Tilsvarende er kvinden kaldet til at anerkende og støtte manden som leder i ægteskabet, også når han fejler og falder. Derved bliver tilgivelsen og den uforskyldt nåde i forhold til ægtefællen det daglige kald for både mand og hustru. Kaldet i ægteskabet er, at lade den uforskyldte godhed og nåde, som vi møder fra Gud i Kristus, forme vores forhold til vores ægtefælle – dag for dag. Det er et fantastisk rigt og velsignet kald: ”Vær gode mod hinanden, vær barmhjertige og tilgiv hinanden, ligesom Gud har tilgivet jer i Kristus” ([Ef 4,32](#)).

At kvinden er kaldet til at underordne sig manden og støtte ham som leder i ægteskabet og familien indebærer *ikke*:

- a) - en opløsning af det fulde ligeværd i ære og værdighed. Der er tale om to som er fuldt og helt ligestillede i værdi. Både mand og kvinde er skabt i Guds billede ([1 Mos 1,26-27](#)). Men indbyrdes tjener hinanden i forskellige roller.
- b) - en begrænsning af egne gode ressourcer. Alle hustruens ressourcer kan komme til fuld udfoldelse i ægteskabet, hvad enten de er af åndelig, intellektuel, social, kreativ, administrativ, økonomisk eller ledelsesmæssig art. En mand, som mærker sin hustrus støtte, vil trygt kunne give plads for og opmuntre sin hustru til at udfolde alle disse

ressourcer til glæde for både ægteskab, familieliv og andre uden for familien ([Ordsp 31,10-31](#)). At manden har det endelige ansvar for alle dele af det ægteskabelige liv og af familielivet, udelukker ikke, at kvinden kan varetage den praktiske forvaltning af de dele, som hun har særlige forudsætninger for, hvad enten det handler om økonomi, hjemmets indretning, planlægning af fællesaktiviteter og ferier, kontakt til venner og familie osv.

- c) - et forbud mod at ytre uenighed. Jesus gav plads for, at både kvinder og mænd blandt hans disciple kunne ytre deres egne tanker og meninger, også når de undrede sig over eller var uenige med Jesus (Se f.eks. [Joh 3 & 4](#)). Det kan tydeligvis godt forenes med respekten for Guds ordning.
- d) - et kald til at acceptere synd og overgreb. Pålægger en mand sin hustru at deltage i synd, må hun lyde Gud mere end sin mand og nægte ([ApG 5,29](#)). Øver manden overgreb mod hustru eller børn, kan det være ret at trodse ham, søge hjælp hos andre og i sidste instans melde ham til myndighederne for lovbrud ([ApG 16,37](#); 22,25-29).

Sammenfattende kan det siges, at Guds gode ordning for forholdet mellem kvinden og manden i ægteskabet er ikke et *autokrati*, hvor den stærke part har ret til at undertrykke og udnytte den svage part. I den hedenske verden er det almindeligt, at manden er en autokratisk leder i ægteskabet. Guds gode ordning for ægteskabet er imidlertid heller ikke et *demokrati*, hvor to parter er ligestillede i myndighed over for hinanden og hver især må argumentere og kæmpe for at få tilgodeset sine egne ønsker og interesser. I den moderne vestlige verden er det almindeligt, at ægteskabet tilrettelægges demokratisk. Man har de bedste hensigter med at tilrettelægge samlivet på denne måde, men vi ved både fra Guds ord og fra erfaringen, at begge ægtefæller er præget af en syndig og selvisk natur indefra. Derfor vil begge ægtefæller til stadighed fristes til at søge og kæmpe for deres egne interesser, ønsker og drømme og ofte være blinde for, hvad det koster ægtefællen og familien. Skilsmissetallene taler deres eget klare og tragiske sprog om, hvad der sker, når den selviske menneskelige natur får lov at udfolde sig i ægteskabet og familien.

Guds ordning er velsignet anderledes. Gud kalder os som mand og kvinde i ægteskabet til at rette vores sind, tanke og opmærksomhed mod vores ægtefælle og se det som vores gudgivne kald at ære, elske og tjene den anden – under stadig tilgivelse af alle den andens fald og fejl. Som mand og kvinde tjener på forskellig måde i ægteskabet, men målet for vores tjeneste er det samme: at være medarbejdere på hinandens glæde og støtter for hinanden i troen på Jesus. Denne ordning er Guds vise, gode og kærlige ordning for ægteskabet. Den er kongevejen til et velsignet og godt ægteskab!

Skal vi som ægtepar finde ind på denne kongevej, er det afgørende, at vi hver især som mand og hustru tager det ord fra Gud til os, som er talt til os: ”Når hver sit gudsord lære vil, da står det vel i huset til” (Martin Luther).

GT's tekster er grundlaget for alt, hvad der siges i NT om tjenstedelingen. I det foregående har vi set på nogle centrale tekster i NT om ægteskabet, og vi har set på, hvorfor Guds ordning er velsignet og god. Nu skal vi træde et skridt tilbage og se på, hvornår og hvordan Gud indstiftede denne ordning. Det vigtigt, at vi gør os klart, at Guds ordning for ægteskabet går helt tilbage til skabelsen. Når det er en skabelsesordning, har den ikke kun gyldighed i en bestemt tid og kultur. Den har gyldighed til enhver tid og i enhver kultur.

1Mos 1,26-28

v26 Gud sagde: »Lad os skabe mennesker i vort billede, så de ligner os! De skal herske over havets fisk, himlens fugle, kvæget, alle de vilde dyr og alle krybdyr, der kryber på jorden.«
v27 Gud skabte mennesket i sit billede; i Guds billede skabte han det, som mand og kvinde skabte han dem. v28 Og Gud velsignede dem og sagde til dem: »Bliv frugtbare og talrige,

opfyld jorden, og underlæg jer den; hersk over havets fisk, himlens fugle og alle dyr, der rører sig på jorden!«

Mennesket er ”mand og kvinde”, fuldt ligestillede i ære og værdighed. Begge er skabt i Guds billede, og begge er kaldede til at underlægge sig jorden og herske over den.

1 Mos 2, 15-17

v15 Gud Herren tog mennesket og satte ham i Edens have, for at han skulle dyrke og vogte den. v16 Men Gud Herren gav mennesket den befaling: »Du må spise af alle træerne i haven. v17 Men træet til kundskab om godt og ondt må du ikke spise af, for den dag du spiser af det, skal du dø!«

Adam skabes *først* og er alene om at modtage Guds kald til at dyrke haven. Han er også alene om at modtage Guds ord om, hvad han må og ikke må: ”Du må spise af alle træerne i haven. Men træet til kundskab om godt og ondt må du ikke spise af, for den dag du spiser af det, skal du dø” (v.16-17).

Da Eva siden skabes, modtager hun både Guds kald og Guds ord fra Adam. Manden har altså til opgave at tage vare på Guds ord og videregive det til kvinden. På den måde er manden fra begyndelsen sat i en ledende rolle i forhold til kvinden. Gud giver kaldet og ordet til Adam, og Adam giver så kaldet og ordet til Eva. Som Gud er 'hoved' og leder for Adam, sådan er Adam sat ind i en rolle som 'hoved' og leder for Eva. Det er ikke tilfældigt, at det i GT er mændene, som pålægges hovedansvaret for at give Guds ord videre til slægten, ligesom de er ene om at være præster i Israel ([2 Mos 12,21-27](#); [28,40-43](#); [5 Mos 32,7](#); [Josva 4,4-9](#)).

Kvinden får ikke noget selvstændigt kald og ord fra Gud. Hendes opgave er at hjælpe manden med at efterleve det ord, som han har fået fra Gud, og som gennem manden også er givet til kvinden.

1 Mos 2,18-24

v18 Gud Herren sagde: »Det er ikke godt, at mennesket er alene. Jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham.« v19 Så formede Gud Herren alle de vilde dyr og alle himlens fugle af jord, og han førte dem til mennesket for at se, hvad han ville kalde dem, og det, mennesket kaldte de levende væsener, blev deres navn. v20 Sådan gav mennesket alt kvæget, himlens fugle og alle de vilde dyr navn, men han fandt ikke en hjælper, der svarede til ham.

v21 Da lod Gud Herren en tung søvn falde over Adam, og mens han sov, tog han et af hans ribben og lukkede til med kød. v22 Af det ribben, Gud Herren havde taget fra Adam, byggede han en kvinde og førte hende til Adam. v23 Da sagde Adam:

**»Nu er det ben af mine ben
og kød af mit kød.**

**Hun skal kaldes kvinde,
for af manden er hun taget.«**

v24 Derfor forlader en mand sin far og mor og binder sig til sin hustru, og de bliver ét kød.

Kvinden er Guds gode gave til manden, for at han skal opleve fællesskab, kærlighed og fortrolighed. Intet af dette kunne han opleve i forhold til et dyr. Han havde brug for en som ”svarede til ham” (v.18 & 20). Ordet ”at svare til” betyder, at man på lige fod. At kvinden netop er på lige fod med manden, og at de to tilsammen er ’mennesket’, det er allerede fremgået af 1 Mos 1,26-28. Kvinden er ikke mindre værd eller lavere stillet end Adam i forhold til Gud. Hun er anderledes end Adam, men ligestillet med ham i gudbilledlighed, ære og værdighed.

Når kvinden kaldes mandens ”hjælper”, bruges det hebraiske ord ”ezer”. Når vi læser dette ord, tænker vi umiddelbart, at det indebærer, at man har en ringe stilling med hensyn til ære og værdighed. Men de tanker er på ingen måde knyttet til ordet, når det bruges i GT. Her bruges det helt generelt om en, der hjælper en anden. To ud af tre gange bruges ordet om Gud som vores hjælper. Det er således på ingen måde et ord, der tilkendegiver en lav værdi og værdighed. Det betyder bare, at man er til hjælp for en anden, som har behov for hjælp. Netop det er mandens situation uden kvinden. Han har det ikke godt alene. Han mangler den kvinde, som er anderledes end ham, men som samtidig svarer til ham.

Når NT taler om Guds ordning for forholdet mellem kvinde og mand i ægteskabet, understreges det, at denne ordning blev givet *før* syndefaldet ([Mt 19,4-6](#); [1 Kor 11,8-9](#); [1 Tim 2,14](#)). Manden var bestemt til at være ’hoved’ og leder i ægteskabet, allerede før synden kom ind i verden. Det er på denne baggrund, vi må forstå det næste skriftord:

1 Mos 3,16

Her taler Gud om de ulykkelige følger af syndefaldet. Som en konsekvens af syndefaldet vil både kvinden og manden søge at trodse og bryde Guds gode ordning. Kvinden vil søge at bryde ud af sit kald til at underordne sig manden og vil i stedet *begære* mandens lederrolle. Manden vil søge at bryde ud af sit kald til at elske og give sig selv hen for kvinden og vil i stedet søge at undertrykke og *herske* over kvinden. Det er præcis det modsatte af det, som Gud har skabt og kaldet kvinden og manden til. Men hele menneskehedens historie viser, at oprøret mod Guds ordning ligger i hjertet hos både kvinder og mænd. Hvor hjertets synd og selviskhed får lov at råde, der kæmper kvinderne for at få de lederroller, som er forbeholdt mændene, og mændene misbruger deres magt og lederroller til at undertrykke og misbruge kvinderne. Vores vestlige samfund i dag er klare og tragiske vidnesbyrd om dette. Vi ser profetien i 1 Mos 3,16 opfyldt for vore øjne:

a) Feminismen har i omkring 100 år krævet, at mænd og kvinder skulle have samme roller og samme myndighed i både ægteskab, familie, menighed og alle andre steder. Feminismen er et tydeligt udtryk for, at kvinden *begærer* mandens position.

b) Mandekulturen i de vestlige samfund har i høj grad reduceret kvinden til et objekt for mandens seksuelle lyst. Pornificeringen af de vestlige samfund understøtter en mandekultur, hvor man mener at kunne tænke og tale om kvinder som nogle, man gør brug af og dermed *hersker* over.

Tjenestedelingen i menigheden kan som nævnt ovenfor kun forstås på baggrund af tjenestedelingen i ægteskabet. Efter at have set på Guds gode ordning for ægteskabet, vil vi nu se på tjenestedelingen i menigheden.

1 Tim 2,11-15

v11 En kvinde skal lade sig belære i stilhed og underordne sig i alt; v12 men at optræde som lærer tillader jeg ikke en kvinde, heller ikke at bestemme over sin mand; hun skal leve i stilhed. v13 For Adam blev skabt først, derefter Eva, v14 og det var ikke Adam, der blev forledt, men kvinden lod sig forlede og overtrådte budet. v15 Men frelses skal hun, ved barnefødslen — hvis de da holder fast ved tro og kærlighed og hellighed med besindighed

Vi skal bemærke, at Paulus i v. 11 understreger, at kvinden i menigheden er kaldet til at underordne sig ”i alt”. Paulus brug samme formulering her, som når han taler om kvindens kald i ægteskabet og hjemmet i [Ef 5,24](#). Både i hjem og i menighed er kvinden kaldet til at underordne sig *i alt*. Der er altså ikke tale om, kvinden kun skal underordne sig i åndelige eller læremæssige spørgsmål. I så fald ville manden være et ”kløvet hoved”. I visse spørgsmål ville manden være hoved, men i andre kunne kvinden ophøje sig over og udøve autoritet over manden. Men det åbner NT ikke mulighed

for. Også i menigheden er manden kaldet til at varetage det ledende og endelige ansvar i alle spørgsmål: åndelige og læremæssige, praktiske og økonomiske.

Når det drejer sig om kaldet til at ”lade sig belære i stilhed” (v.11), er det vigtigt at bemærke, at dette taleforbudt er knyttet til en bestemt situation: Når der foregår belæring i menigheden i form af læremæssigt vejledende forkyndelse. Ved disse anledninger må kun mænd tale.

En kvinde må ikke ”optræde som lærer” (v.12). Begrundelsen kommer frem i det følgende. Begrundelsen er, at en kvinde ikke må bestemme over ”(sin) mand”. I den græske står der ikke noget ”sin”. Det er med andre ord imod Guds orden, at en hvilken som helst kvinde i menigheden bestemmer over en hvilken som helst mand. Lederskab i menigheden er forbeholdt mænd.

Når der i den danske tekst står ”bestemme over”, er det en oversættelse af et græsk ord, der mere præcist betyder at ”udøve autoritet over”. Paulus' budskab er, at kvinder ikke må varetage funktioner eller embeder i menigheden, hvor de kommer til at udøve autoritet over mænd. Det er derfor, kvinder ikke kan være lærere – dvs. prædikanter og præster.

At optræde som lærer i menigheden er at udøve autoritet, fordi man udlægger Guds ord og på dette grundlag fastslår, hvad menigheden må tro og gøre. Paulus understreger i [2 Tim 2,25](#), at en lærer i menigheden må være i stand til at irettesætte dem, som siger imod. Man kan ikke irettesætte nogen uden at udøve autoritet over dem. Hvis nogen i menigheden modsiger lærerens udlægning af og vejledning ud fra Guds ord, bør læreren irettesætte denne person.

Hvor der på dansk står ”optræde som lærer”, står der i den græske grundtekst meget enkelt ”lære”. Det handler altså ikke kun om, at kvinder ikke kan få embedet som lærer. Menighedens kvinder må afholde sig fra – med eller uden embede - at begynde at undervise og belære menigheden om, hvad den ifølge Guds ord skal tro og gøre.

Paulus' vejledning på dette område er *ikke* bestemt af tiden og kulturen. Den er bestemt af GT og af Guds orden fra skabelsen. Det fremgår af vers 13: ”For Adam blev skabt først, derefter Eva”. Hvad denne rækkefølge indebærer, har vi været inde på: Guds ord blev først givet til Adam, som måtte tage vare på det og give det videre til Eva.

Paulus begrundet så også ordningen med syndefaldet: ”og det var ikke Adam, der blev forledt, men kvinden lod sig forlede og overtrådte budet” (v.14). Guds gode orden for ægteskabet er *ikke* en straffeorden. Det er som før nævnt en skaberorden, som gjaldt før syndefaldet. Paulus' pointe er således ikke, at ordningen kom som en straf for kvindens synd. Han vil snarere påpege, at syndefaldet og al mulig ulykke og elendighed kom, da kvinden gik uden om Adam og selv forhandlede med slangen på slægtens vegne. Som der følger velsignelse af at følge ordningen, sådan følger der forbandelse af at bryde den. Det viser syndefaldet. Kvinden brød ordningen ved at gå uden om Adam, og dermed blev der åbnet for syndens ulykke og elendighed. Selvom Paulus her påpeger, at det var kvinden, som lod sig forlede af slangen, fastholder han i øvrigt i sine breve, at Adam som lederen i ægteskabet havde hovedansvaret for syndefaldet ([Rom 5,12-21](#)).

”Men frelses skal hun, ved barnefødslen – hvis de da holder fast ved tro og kærlighed og hellighed med besindighed” (v.15). Der er to mulige tolkninger:

a) Selvom kvinden lod sig forlede på syndefaldets dag, skal hun frelses ved den barnefødsel, som Gud gav kvinden løfte om på den selv samme dag ([1 Mos 3,15](#)).

b) Som manden har sit særlige tjenesteområde, som kvinden ikke kan trænge ind i, nemlig at lede i hjem og menighed, sådan har kvinden også sit særlige tjenesteområde, som manden ikke kan trænge ind i, nemlig at give liv til slægten. Paulus kalder kvinden til at se storheden og herligheden i

det kald, som Gud har givet netop hende. I andre kulturer tillægges dette kald langt højere værdi og ære end i vor egen vestlige kultur. Den kristne kvinde skal frelses, når hun lever i troen på Jesus og i anerkendelse af det kald, som er hendes. Lever hun i trods og i oprør mod Guds ordning, vil hun miste både troen og frelsen. Der kan være mange grunde til at en kvinde ikke bliver moder. Ikke alle bliver gift, og ikke alle gifte bliver mødre. Paulus' pointe er ikke, at kvinder kun kan blive frelst, hvis de bliver mødre. Han taler varmt om nådegaven til at leve alene ([1 Kor 7,7](#)). Paulus anliggende er at kalde alle kristne kvinder, enlige og gifte, til at se den gudgivne ordning mellem mand og kvinde som en gave og velsignelse og være åbne for det kald, som Gud vil give til hver enkelt af dem inden for denne ordning.

Når det drejer sig om "taleforbuddet" (v.11), er det hensigtsmæssigt at behandle det i sammenhæng med en anden tekst, som taler om det samme:

1 Kor 14,33b-38

Som i alle de helliges menigheder v34 skal kvinderne tie stille i menighederne. De må ikke tale, men skal underordne sig, sådan som loven også siger. v35 Men hvis de vil have noget at vide, skal de spørge deres mænd hjemme, for det sømmer sig ikke for en kvinde at tale i menigheden. v36 Eller er det fra jer, Guds ord er udgået, eller er det kun jer, det er nået til? v37 Hvis nogen mener, at han er profet eller har en åndsgave, skal han vide, at det, jeg skriver til jer, er et bud fra Herren. v38 Hvis en ikke anerkender det, bliver han ikke selv anerkendt.

Vi skal først bemærke, at den rette ordning for forholdet mellem mand og kvinde i menigheden ikke er et ubetydeligt detaljespørgsmål. Det understreger Paulus i v.37-38. Det er et påbud fra Jesus selv. Hvis nogen sætter sig op imod dette, sætter man sig op mod Jesus. Den, som gør det, bør ikke anerkendes som kristen (v.38). Det er et uhyre alvorligt ord ind i vor tid og situation.

Spørgsmålet er så, hvilken form for kvindelig tale Paulus forbyder i disse vers. Det kan ikke være enhver form for tale. Tre kapitler tidligere hører vi nemlig, at kvinder kan både bede og tale profetisk i menigheden ([1 Kor 11,5](#)). At tale profetisk er ifølge Paulus at komme med et ord i menigheden til "opbyggelse, formaning og trøst" ([1 Kor 14,3](#)). Det græske ord, som er oversat med "formaning" er *parakaleá*. En mere præcis oversættelse ville være "opmuntring". Profetisk tale er, som vi møder det i NT, et ord eller budskab, som Helligånden har lagt den enkelte på hjerte til opbyggelse, opmuntring og trøst. Dette ord træder den kristne så frem med i menigheden og deler det med de andre, når ordet er frit. Paulus kunne ønske, at alle i menigheden ville få nåde til at gøre dette – både mænd og kvinder (1 Kor 14,5).

Når kvinder både kan bede og holde vidnesbyrd i menigheden, er det åbenbart, at Paulus' forbud mod kvindelig tale i menigheden, som vi møder det i 1Kor 14,34-35, ikke skal forstås som altomfattende. Det må handle om en bestemt form for tale. Der er grundlæggende to muligheder:

a) Det kan handle om den myndige læretale, som vi tidligere har været inde på. Svagheden ved denne tolkning er, at den ikke giver så god mening i forhold til v. 35, som taler om at stille spørgsmål.

b) Det kan handle om en læresamtale, som fandt sted efter, at ordet havde været frit. Det er kendt fra synagogen, at en profetisk tale blev efterfulgt af en læresamtale mellem menighedens mænd, hvor man vurderede det sagte og stillede spørgsmål til det for at vurdere, om det var sandt ud fra Skrifterne. Vi ser et eksempel på dette ved Jesu første offentlige prædiken i synagogen i Nazaret ([Luk 4,16-30](#)). Her anerkendte mændene først Jesu profetiske tale, men endte med at afvise den. De kristne menigheder synes at have haft en lignende praksis for vurdering af det, som blev sagt spontant. Paulus pålægger direkte menighederne at prøve og vurdere de profetiske ord: "To eller tre kan tale profetisk, og de andre skal bedømme, hvad de siger" (1 Kor 14,29). Hvis det er denne

bedømmende samtale, kvinderne pålægges ikke at tage del i, så giver det god mening, at de opfordres til at stille deres spørgsmål til deres egne mænd hjemme. Der er tydeligvis tale om nogle spørgsmål, som rummer et element af myndighed: Man ophøjer sig over den, som man stiller spørgsmål til, og gør sig til en autoritet i forhold til den pågældende. Det er en helt anden form for spørgsmål, end f.eks. de spørgsmål, som den samaritanske kvinde stiller til Jesus ([Joh 4,1-30](#)). Det er tydeligt, at den samaritanske kvinde respekterer og underlægger sig Jesu myndighed og autoritet. Men i den bedømmende samtale i menigheden lå myndigheden og autoriteten hos dem, som stillede spørgsmålene. At taleforbudet i 1 Kor 14,34-35 skulle handle om den læremæssige bedømmelse af de profetiske ord sandsynliggøres af, at taleforbudet kommer få vers efter, at Paulus i 1 Kor 14,29 har talt om den læremæssige bedømmelse af den profetiske tale. Det er værd at bemærke, at Paulus i hele afsnittet fra v.29-40 taler om profetisk tale. Det tjener til at underbygge, at taleforbudet angår bedømmelsen af den profetiske tale.

Så er der et spørgsmål, som ofte bliver rejst i denne forbindelse, og som fortjener at blive behandlet: Hvad med kvindernes hovedbeklædning? Hvis vi vil holde fast ved NT's øvrige vejledning angående kvinders og mænds indbyrdes forhold og respektive adfærd, så bør vi vel også tage dette til os? Den apostolske vejledning i dette spørgsmål finder vi i:

1 Kor 11,3-16

3 Men jeg vil have, at I skal vide, at Kristus er hver mands hoved, manden er kvindens hoved, og Kristi hoved er Gud. v4 Enhver mand, der beder eller taler profetisk med noget på hovedet, bringer skam over sit hoved. v5 Men enhver kvinde, der beder eller taler profetisk med utildækket hoved, bringer skam over sit hoved; hun kunne lige så godt have raget håret af. v6 Ja, for hvis en kvinde ikke tildækker sit hoved, kan hun lige så godt lade sig klippe. Men da det nu regnes for en skam, når en kvindes hår er klippet, eller hendes hoved er raget, skal hun have hovedet tildækket. v7 Men en mand behøver ikke at have noget på hovedet, for han er Guds billede og afglans. Men kvinden er mandens afglans. v8 For manden kom ikke fra kvinden, men kvinden fra manden, v9 og manden blev ikke skabt for kvindens skyld, men kvinden for mandens skyld. v10 Derfor må kvinden af hensyn til englens have noget på hovedet som tegn på myndighed. v11 Dog, i Herren er kvinden intet uden manden og manden intet uden kvinden; v12 for ligesom kvinden kom fra manden, bliver manden til ved kvinden; men alt er fra Gud. v13 Døm selv! Sømmer det sig, at en kvinde beder til Gud med utildækket hoved? v14 Lærer ikke naturen selv, at det er vanærende for en mand at have langt hår, v15 mens det er ærefuldt for en kvinde at have langt hår? Hun har jo fået håret som et slør. v16 Der er måske nogen, som har lyst til at strides om dette; men vi har ingen sådan skik, og Guds menigheder heller ikke.

Hovedanliggendet i hele dette afsnit er at kalde den kristne menighed til at respektere den gudgivne orden for forholdet mellem mand og kvinde. Det fremgår af v 3: ”Men jeg vil have, at I skal vide, at Kristus er hver mands hoved, manden er kvindens hoved, og Kristi hoved er Gud”. I menigheden i Korinth synes nogle kvinder at have demonstreret deres oprør mod og frihed fra denne orden ved at klæde sig åbenbart ukvindeligt i menigheden. På dette tidspunkt var det praksis i den græske kultur, at gifte kvinder uden for hjemmet trak deres ”toga” op over hovedet som et tegn på, at de var kvinder, og at de vedkendte sig dette. At fjerne denne tildækning af hovedet kunne kun tolkes som et tegn på, at man ikke ville vedkende sig sin rolle som kvinde: man ville være som en mand. Det er meget muligt, at de pågældende kvinder forsøgte at legitimere deres praksis ved at henvise til, at evangeliet stiller mænd og kvinder lige over for Gud. Men Paulus anerkender ikke denne argumentation. Evangeliet ophæver *ikke* Guds gode og velsignede skaberorden for forholdet mellem mand og kvinde. Mænd og kvinder er lige i ære og værdi, men de er skabt til at være forskellige og til at varetage forskellige roller. I den kristne menighed er vi kaldet til at klæde os og optræde på en sådan måde, at det bliver tydeligt, at vi vedkender os vores respektive køn og kald –

som mænd og som kvinder. Derfor skal vi holde os fra tøj, frisurer og adfærd, som kan opfattes som et tegn på, at vi *ikke* vil vedkende os vores gudgivne køn og kald.

Til forskellige tider og i forskellige kulturer vil det være forskellige ting, der kan signalere et oprør den gudgivne forskel på de to forskellige køn og deres to forskellige kald. I 1920'erne signalerede feministiske kvinder deres oprør ved at gå i bukser. Kvinder i bukser blev derfor opfattet som et tegn på oprør mod den gudgivne forskel på de to køn og deres kald. Derfor gik kristne kvinder ikke i bukser. I dag har bukserne ikke denne signalværdi. Derfor er det også forsvarligt for kristne kvinder i dag at gå i bukser.

I Skotland er det ikke ualmindeligt, for mænd at gå i kilt. Det opfattes på ingen måde som et udtryk for, at man vil klæde sig kvindeligt eller optræde kvindeligt. Hvis mænd i Danmark gik i nederdel, ville det sende et helt andet signal.

Til enhver tid og i enhver kultur må vi som kristne bestræbe os på ikke at klæde os eller optræde på en måde, der kan tolkes som et oprør mod den gudgivne forskel på de to køn og deres kald.

På Paulus' til var kvinder med utildækket hoved et tydeligt tegn på oprør mod forskellen på de to køn og deres kald. Derfor påbyder Paulus kvinderne at tildække deres hoveder. Det er ikke det tildækkede hoved i sig selv, som er Paulus' anliggende. Det er det *signal*, som kvinderne sender ved ikke at tildække deres hoveder.

I dag kan kvinder i vore vestlige lande gå med utildækket hoved uden derved at sende et signal om, at de ikke vil vedkende sig deres gudgivne køn og kald. Derfor kan kristne kvinder i vor tid og kultur gå med utildækket hoved. Men de er ikke fri for at overveje, hvordan de i vor tid og kultur med deres tøj, frisurer og adfærd viser, at de vedkender sig deres gudgivne køn og kald.

Så er der spørgsmålet om hårlængde: ”Lærer ikke naturen jer, at det er vanærende for en mand at have langt hår, mens det er ærefuldt for en kvinde at have langt hår? Hun har jo fået håret som et slør” (v.14-15). Der er to tolkningsmuligheder:

a) Paulus mener, at det til enhver tid og i enhver kultur er Guds skabervilje, at mænd har kort hår, mens kvinder har langt hår. Denne forskel udtrykker kønnenes gudgivne særpræg.

b) Paulus mener, at det til enhver tid og i enhver kultur er Guds skabervilje, at mænd optræder mandligt og kvinder kvindeligt også med hensyn til frisure. Det er en vanære for en mand at have en kvindelig frisure, mens det er ærefuldt for en kvinde at have en kvindelig frisure. Afhængig af tid og sted kan det imidlertid være forskelligt, hvilke frisurer der opfattes henholdsvis mandlige og kvindelige. Gud pålægger specifikt Samsons forældre, at Samsons hår ikke må klippes. Det er svært at forstå, hvis det til enhver tid og i enhver kultur er en vanære for en mand at have langt hår [Dom 13,5](#).

Angående manden som Guds ”afglans” og kvinden som mandens ”afglans” (v.7-9). Vi har allerede set, at både mand og kvinde er skabt i Guds billede (1 Mos 1,26-27). Paulus' pointe er ikke, at kvinden ikke er skabt i Guds billede. Det græske ord, som er oversat med ”afglans”, er ordet *doksa*. Det betyder ganske enkelt ”ære”. Paulus' pointe er givetvis, at manden er Guds ære på den måde, at han viser Gud ære ved at underordne sig ham. På samme måde viser kvinden manden ære ved at underordne sig under ham.

Angående englenerne: ”Derfor må kvinden have noget på hovedet som tegn på myndighed” (v.10). Englenerne følger med i, hvad der sker i den kristne menighed ([Ef 3,8-10](#)). Hvis de ser tegn i menigheden på oprør mod Guds ordning, kan de enten bedrøves eller forledes til selv at gøre oprør.

Vi har tidligere set, at en kvinde ikke kan optræde som lærer i menigheden, fordi de ikke må udøve autoritet over mænd (1 Tim 2,12). Men tjenesten som lærer er ikke den eneste tjeneste i menigheden, som er forbeholdt manden. Overordnet set er alle ledende tjenester forbeholdt manden, fordi en kvinde aldrig må udøve autoritet over en mand. I teksten nedenfor taler Paulus om, hvilke krav, man må stille til en 'tilsynsmand' i menigheden. Denne tjeneste indebærer tydeligvis et ledende ansvar i menigheden. Derfor er tjenesten forbeholdt åndeligt og menneskeligt modne mænd.

1 Tim 3,1-7

Hvis nogen ønsker at blive tilsynsmand, er det et vigtigt arbejde, han trakter efter. v2 En tilsynsmand skal være ulastelig, én kvindes mand, ædruelig, besindig, værdig, gæstfri, en god lærer, v3 ikke drikfældig eller voldsom, men mild, ikke stridbar og ikke glad for penge. v4 Han skal kunne styre sit eget hus godt og få sine børn til at vise lydighed, i al agtværdighed; v5 for hvordan skal han kunne tage sig af Guds menighed, hvis han ikke forstår at styre sit eget hus? v6 Han må ikke være nyomvendt, for at han ikke skal blive hovmodig og falde ind under Djævelens dom. v7 Han skal også have et godt omdømme blandt dem udenfor, for at han ikke skal komme i vanry og gå i Djævelens fælde.

I de nytestamentlige menigheder var der grundlæggende to opgaver, som var forbeholdt mænd: at være *lærere* og at være *ledere*. Begge opgaver var forbundet med en ledende myndighed. Nogle ledere var også lærere, men tilsyneladende ikke alle ([1 Tim 5,17](#)). I NT bruges der forskellige betegnelser for dem, som er lærere og ledere: lærere, tilsynsmænd, hyrder, ældste m.m. Nogle af disse betegnelser overlapper hinanden, og det er ikke muligt at få fuld klarhed over, hvad der lå i de enkelte tjenester. Det er heller ikke afgørende i denne sammenhæng. Hovedsagen er, at de tjenester, som indebærer et overordnet lederansvar i menigheden, er forbeholdt mænd.

Bemærk i den citerede tekst: Om man kan være leder i menigheden, afhænger af, om man har taget vare på sine opgaver i ægteskabet og hjemmet. Ordet, der i v. 4 er oversat med "styre", er det græske ord *proistavai*. Det betyder egentlig at beskytte og sørge for. Vi må som lærere og ledere i menigheden kalde åndeligt og menneskeligt modne mænd, som trofast og omsorgsfuldt har tjent deres hustru og børn i hjemmet. Det må med andre ord være mænd, hos hvem lære og liv hænger sammen i hverdagen.

At Paulus her forudsætter, at menighedens ledere i almindelighed er gifte mænd med børn, udelukker ikke ugifte eller barnløse fra en sådan tjeneste. Paulus var som bekendt selv ugift og samtidig leder i den kristne menighed.

Vi skal bemærke, at lederens kald er at "tage sig af Guds menighed". Mandens lederrolle i menigheden svarer til hans lederrolle i hjemmet. Det er ikke en magtposition, hvor han kan herske og regere og høste ære og anerkendelse. Det er tværtimod en tjenerrolle, hvor han efter Jesu forbillede må bøje sig ned, vise omsorg for de andre, tjene dem, slide for dem og ofre sig selv med henblik på deres åndelige og evige vel. Paulus er selv gået foran som et forbillede på dette område: "Husk på, at jeg gennem tre år uophørligt, nat og dag, har vejledt hver enkelt under tårer" ([ApG 20,31](#)). "Jeg har slidt og slæbt, tit været i fængsel, fået slag i massevis...Jeg har arbejdet og slidt, ofte haft søvnløse nætter, lidt sult og tørst, ofte fastet, døjet kulde og manglet klæder. Hertil kommer det, som dagligt trykker mig: bekymringen for alle menighederne. Hvem er magtesløs, uden at jeg også er magtesløs? Hvem falder fra, uden at det svier i mig?" ([2 Kor 11, 23-29](#)).

I den nytestamentlige menighed er en lang række forskellige nådegaver og tjenester kommet til udfoldelse. Der har været en langt større mangfoldighed at tjenester end det, som vi kender fra en almindelig luthersk sognemenighed, hvor stort set alle tjenester er samlet i præstens person. Det er ikke det bibelske mønster. Apostlene understreger, at alle troende er udrustet med én eller flere nådegaver med henblik på at tjene, støtte og opbygge de andre i menigheden og med henblik på at bringe evangeliet ud til de ufrelste ([1 Kor 7,7](#); [1 Pet 4,10](#)).

Langt de fleste tjenester i den nytestamentlige menighed har tilsyneladende haft en uformel karakter, der indebar, at de troende ikke havde nogen formel titel eller noget formelt embede. Men der var tydeligvis nogle i menigheden, som på en formel måde var blevet kaldet og indsat i et bestemt embede. Det gjaldt f.eks. dem, som havde de ledende tjenester som lærere, ældste, hyrder og tilsynsmænd. Men det gjaldt også for nogle, som havde underordnede tjenester. Paulus omtaler specifikt dem, som er ”menighedstjenere”, og han understreger, at også disse folk må vælges med omhu:

1 Tim 3,8-13

v8 Ligeledes skal menighedstjenere være agtværdige, de skal stå ved deres ord, ikke være forfaldne til megen vin, ikke være griske. v9 De skal eje troens hemmelighed med ren samvittighed. v10 Men også de skal først prøves, derefter kan de blive menighedstjenere, hvis der ikke er noget at indvende imod dem. v11 Drejer det sig om kvinder, skal de ligeledes være agtværdige, ikke sladderagtige, men ædruelige, tro i alt. v12 En menighedstjener skal være én kvindes mand og skal kunne styre børn og hus godt. v13 For de, der har passet deres tjeneste godt, opnår godt omdømme og stor frimodighed i troen på Kristus Jesus.

Det græske ord for menighedstjener er *diakonos*. Det var et embede, som både mænd og kvinder kunne have ([Rom 16,1](#)). Vi ved ikke præcist, hvilke opgaver, der har været lagt hen til dette embede, men de har ikke haft karakter af myndighedsudøvelse over mænd. Derfor var de åbne både for mænd og kvinder.

Når vi på Bibelens grund siger *nej* til, at kvinder kan indtage ledende roller og tjenester i menigheden, er det vigtigt, at vi samtidig siger *ja* til og i praksis åbner op for den rige mangfoldighed af nådegaver, tjenester og embeder i menigheden, som er åbne for troende kvinder.

Tre pointer vil jeg slutte af med:

1. Vi har et par meget gode og meget forsømte formaningsafsnit i henhv. [1 Tim 5,9-10](#) og [Tit 2,3-4](#) vedrørende kristne kvinders livsførelse i hjem og menighed. Her er meget at meditere over. Men det bør måske især bemærkes, at når det drejer sig om oplæringen af de unge kvinder, så lægges det hen som et særligt ansvar for de ældre, modne kvinder. Det kan ske på tomandshånd, i bogform, men også ved undervisende samlinger. Her tror jeg, der kunne være meget at tage fat på.
2. Det hævdes ofte, at NT's vejledning vedrørende forholdet mellem kvinde og mand var bestemt af samtiden og kulturen. Intet kunne være mere misforstået. Både Jesus og apostlene brød i den grad med samtiden og kulturen ved at vise kvinder en langt højere ære og tillægge dem et langt større ansvar – også med formidlingen af Guds ord - end det var almindeligt i deres jødiske samtid og kultur. I NT møder vi kristne kvinder, som
 - evangeliserer og missionerer ([Joh 4,28-42](#))
 - træder frem med opbyggelige vidnesbyrd i menigheden ([1 Kor 11,5](#))
 - deltager i oplæringen af nyomvendte ([ApG 18,26](#))
 - vidner i menigheden med salmer, hymner og åndelige sange ([Kol 3,16](#))

- underviser den opvoksede generation af piger og drenge ([2 Tim 1,5](#) & 3,14-15)
- underviser andre kvinder ([Tit 2,3-5](#))

Jesus og apostlene var i enestående grad uafhængige af deres samtid og kultur i deres syn på og i deres vejledning om forholdet mellem kvinde og mand.

3. Det er ikke enkelt at definere grænsen mellem myndig læremæssig vejledning og profetisk tale. Det kan også være svært at finde ud af, hvordan vi kan give plads for begge dele i vore menigheder, uden at der opstår forvirring og uklarhed. Det følgende kan forhåbentlig tjene som pejlemærker:
 - a) Det profetiske ord har en personlig karakter. Det er noget, Gud har lagt den enkelte på hjerte som en åbenbaring af noget stort, trøstende, alvorligt, opmuntrende eller herligt i Guds ord og gerninger ([1 Kor 12,7; 14,29-33](#)). Det, den enkelte har fået åbenbaret, vil Gud, at hele menigheden skal høre og få glæde af. Pointen er: profetisk tale har vidnesbyrdets personlige og erfarede karakter. Man skal have fået noget lagt på hjerte af Gud.
 - b) Det er en vigtig udfordring i vore menigheder at give plads for åbne samvær, hvor alle troende kan komme til med opbyggelige vidnesbyrd. Vi må have to former for forkyndelse i menigheden: Den monologiske prædiken ved menighedens lærere og den indbyrdes opbyggelse ved alle de troende. Begge dele var med i NT ([1 Tim 5,17; 1 Kor,14 26-33](#)). Det må de også være hos os. Det vil kunne åbne for en stor rigdom af både mandlige og kvindelige nådegaver.
 - c) Nogle mænd og nogle kvinder får regelmæssigt gode og stærke vidnesbyrd lagt på hjerte. De kan betragtes som vor tids profeter - i den nytestamentlige forstand af ordet ([ApG 21,9](#)). Det kan være naturligt af og til at spørge dem, om de har et godt, opbyggeligt ord at bidrage med og så give plads for det ved menighedens samlinger. Men om de skal sige noget, må helt afhænge af, om de har fået noget lagt på hjerte af Gud.
 - d) Skal der være tryk ved, at andre i menigheden end de mandlige ledere og lærere træder frem med Guds ord, er det vigtigt, at der er klarhed om, *hvem* der er ledere og lærere i menigheden. Så er det klart for alle, at den myndige læretale formidles af lærerne og lederne, mens det, som andre træder frem med, er en tale af lavere myndighedsgrad: et personligt vidnesbyrd. Uden embeder vil det være betydeligt mere uklart, hvem der har kald og ret til at træde frem med myndig læretale. Konsekvensen kan blive, at ingen tør træde frem med personlige vidnesbyrd af frygt for at komme til at sige for meget, fylde for meget, skabe uklarhed etc. De ledende embeder i menigheden er bl.a. givet for at give alle i menigheden frimodighed til at træde frem med det, som Gud har lagt den enkelte på hjerte. Sådan forstået er de ledende embeder en hjælp til, at det almene præstedømme og alle de forskellige nådegaver kan komme til fuld udfoldelse. Dette kan imidlertid kun ske på en ret og god måde, hvis de ledende i menigheden faktisk udfylder deres embeder ved at styrke, opbygge og vejlede menigheden. Hvor dette sker, vil ingen i menigheden behøve at spejle efter læremæssig og ledelsesmæssig vejledning hos andre – heller ikke dem, som træder frem med profetiske ord. Alle vil vide, hvem der er ledere, og de vil så kunne glæde sig over, at mange andre i menigheden træder frem med gode og opbyggelige vidnesbyrd.
 - e) Det er vigtigt, at vore ydre former i menigheden gør det enkelt at skelne mellem den myndige læremæssige vejledning og de personlige vidnesbyrd. Skaber det uklarhed, at man holder vidnesbyrd fra talerstolen, så er det – i hvert fald i udgangspunktet – bedst at holde vidnesbyrdene på gulvplan. Skaber det uklarhed, hvis vidnesbyrdene bliver lange, så kan det være hensigtsmæssigt at holde dem korte. Paulus lægger op til det samme ([1 Kor 14,29-33](#)). Beder vi en fra menigheden om at holde et vidnesbyrd og skriver vi det evt. i et program, så er det vigtigt, hvad vi kalder det: *vidnesbyrd* og ikke prædiken, *indlæg* og ikke tale.
 - f) Vidnesbyrdene kan i udgangspunktet handle om alt i Guds ord. De kan sagtens handle om alvoren ved, at ikke alle i den bekendende menighed er rede og frelst ved Jesu genkomst. Men vidnesbyrdene bør holde sig fra at give vejledning i spørgsmål, som der er

uklarhed eller uenighed om i menigheden. Da påtager den vidnende sig en myndigt vejledende rolle, og da optræder personen i praksis som lærer.

g) Vi må i menighederne udvikle en sund, god og tryk praksis for bedømmelse af det, som siges i de personlige vidnesbyrd. Det er en bibelsk forpligtelse (1 Kor 14,29), og når det praktiseres ret, kan det være en stor hjælp for dem, som ikke tør vidne af frygt for at sige noget galt. Paulus forudsætter faktisk, at der ind imellem vil blive sagt noget uklart og galt i de personlige vidnesbyrd. Men det skal ikke få os til at foragte eller lukke af for det frie vidnesbyrd. Paulus advarer os direkte mod at gøre dette: ”Ringeagt ikke profetisk tale. Prøv alt, hold fast ved det gode” (1 [Tess 5,20-21](#)).

h) Den vigtigste hjælp til en sund og god praksis i menigheden på dette område er, at hele menigheden får en god og klar undervisning om den bibelske tjenstedeling – som en Guds gave og velsignelse.

Mikkel Vigilius, Bibellejr, Fjellerup 2011